ZAJIŠTĚNÍ EFEKTIVNÍ, KULTURNĚ DIFERENCOVANÉ OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE PRO ČÍNSKOU MINORITU V ČESKÉ REPUBLICE

Implementation of effective culturally differentiated nursing care within Chinese minority in the Czech Republic

10: 247–482, 2008
ISSN 1212-4117

Helena Michálková, Lenka Šedová, Valérie Tóthová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, katedra ošetřovatelství

Summary

The research was aimed at the Chinese minority in the Czech Republic. The project was focused on mapping opinions of Chinese citizens on the quality of health services in the Czech Republic, determining communication capacity of the Chinese minority in health facilities and mapping the attitude of this minority to its health. Three questionnaires were prepared for accumulation of basic data for the solution of these tasks, which were translated into Chinese language. In the first questionnaire, we considered mapping of the attitude and opinions of minorities concerning their health; the second questionnaire was directed to the life style and its aspects. The third questionnaire was supposed to determine opinions of respondents concerning the quality of services granted in the Czech Republic. From the analysis of the data of the first questionnaire it is obvious that members of the Chinese minority take care of their health. Unfortunately, the research demonstrated communication barriers between health professionals and Chinese patients. This extensive research demonstrated that Chinese citizens have no considerable specific features in satisfying their needs but they expect from nurses the same attitude, comparable to that applied to other patients. The results of the research demonstrated that the stay in the Czech Republic did not affect nutritional habits of Chinese people. The respondents answered that they are in good mental and physical condition in spite of the fact that their work was mentally and physically tedious. The results of the research demonstrated high percent proportion of smokers among members of the Chinese minority. The third questionnaire considered the opinions of respondents concerning the quality of services granted in health facilities in the Czech Republic. The data analysis demonstrated that the members of the Chinese minority are satisfied with the care granted and that the healthcare professionals respect cultural differences in members of minorities and their family members. This finding shows that the Chinese minority is assimilated and it was adapted to the Czech culture to such an extent that no culturally differentiated care is necessary. This fact also documents a high quality of the nursing care in the Czech Republic.

Key words: minority – Chinese people – multicultural nursing

Souhrn

Výzkum byl zaměřen na čínskou minoritu v České republice. Cílem projektu bylo zmapovat názory čínských spoluobčanů na kvalitu zdravotnických služeb v České republice, zjistit komunikační schopnosti čínské minority ve zdravotnických zařízeních a zmapovat přístup této minority ke svému zdraví. K získání podkladů na řešení uvedených úkolů byly sestaveny tři dotazníky, které byly přeloženy do čínského jazyka. V prvním dotazníku jsme se zaměřili na zmapování přístupu a názor minorit ke svému zdraví, druhý dotazník byl orientován na životní styl a jeho aspekty. Třetí dotazník zjišťoval názor respondentů na kvalitu poskytovaných služeb v České republice. Z analýzy dat prvního dotazníku je zřejmé, že příslušníci čínské minority o své zdraví pečují. Bohužel výzkum prokázal komunikační bariéry mezi zdravotnickým personálem a čínským pacientem. Tento rozsáhlý výzkum prokázal, že čínští spoluobčané nemají výrazná specifika při uspokojování potřeb, naopak vyžadují od sester stejný přístup jako k ostatním pacientům. Výsledky výzkumu potvrdily, že pobyt v České re-

publice neovlivnil stravovací návyky čínských spoluobčanů. Respondenti uváděli, že se cítí být v dobré psychické i fyzické kondici i přes to, že jejich práce je psychicky i fyzicky namáhavá. Výsledky výzkumu prokázaly vysoké procento kuřáků mezi příslušníky čínské minority. Třetí dotazník byl zaměřen na názor respondentů na kvalitu poskytovaných služeb ve zdravotnických zařízeních v České republice. Analýza dat prokázala, že příslušníci čínské minority jsou spokojeni s poskytovanou péčí a že zdravotnický personál respektuje kulturní odlišnosti příslušníky minorit a jejich rodinných příslušníků. Toto zjištění dokazuje, že čínská komunita je asimilovaná a sžila se s českou kulturou natolik, že nevyžadují kulturně diferenciovanou péči. Tento fakt je také dokladem vysoké kvality ošetrovatelské péče v České republice.

Klíčová slova: minorita – Číňané – multikulturní ošetrovatelství

ÚVOD

Čínská minorita patří mezi největší národnostní menšiny v České republice. Sestra se s pacienty čínské národnosti setkává stále častěji. Proto je důležité zdůraznit problematiku multikulturní péče. Kvalifikovaná sestra je schopna saturovat klientovy potřeby a přistupuje ke svým pacientům individuálně. Pokud jsou jejími klienty příslušníci různých národnostních skupin, moderní sestra ošetrovatelskou péčí přizpůsobuje specifickým potřebám pacienta a poskytuje kulturně diferenciovanou péči. Sestra, která nezná kulturní odlišnosti svých pacientů, přistupuje ke svým pacientům holisticky. Proto se domníváme, že je nutné hovořit o menšinách, zjišťovat jejich odlišnosti, abychom ošetrovatelskou péči mohli adekvátně přizpůsobit.

CÍLE A HYPOTÉZY

Výzkumný záměr vychází z aktuálnosti tématu, protože počet cizinců má v České republice stoupající tendenci. Je tudíž pravděpodobné, že se pracovníci ve zdravotnických zařízeních budou s cizinci setkávat stále častěji. Proto, aby poskytli kvalitní ošetrovatelskou péči vycházející z principů holismu, musejí znát a respektovat kulturní a náboženské odlišnosti a potřeby příslušníků jiných minorit. Výzkum byl zaměřen na asijské národnostní minority v České republice a to konkrétně na čínskou minoritu. Výzkumným záměrem projektu bylo zmapovat problematiku minority z hlediska náboženských, filozofických a kulturních specifik v oblasti péče o zdraví, životní styl a vyžadovaných specifik v oblasti ošetrovatelské péče.

METODIKA VÝZKUMU

Základním předpokladem k naplnění stanovených cílů projektu byl sběr dat. Ke sběru dat

jsme si zvolili výzkumnou metodu neexperimentální studie s využitím dotazníkové formy. K naplnění stanovených cílů byly sestaveny 3 dotazníky. Při sestavování dotazníků jsme vycházeli z Leiningerové teorie transkulturní péče a z modelu Gordonové. První dotazník byl zaměřen na problematiku specifických potřeb těchto minorit ve zdraví a nemoci, na reprodukční zdraví a na prevenci i zdraví dětí. Dále v prvním dotazníku zjišťujeme, co očekávají čínští pacienti od zdravotníků ve zdraví a nemoci. Druhý dotazník byl věnován životnímu stylu. Položky druhého dotazníku jsme rozdělili do okruhů, které prezentují jednotlivé aspekty životního stylu komunity. Položky byly zaměřené na stravování a stravovací návyky, dále na konzumaci alkoholu, užívání tabákových výrobků, tělesnou aktivitu, udržování stále tělesné hmotnosti a stres. Při sestavování dotazníku jsme čerpali jednak ze znalosti kulturních tradic v oblasti životního stylu čínské minority a jednak z našich potřeb vznikajících z nedostatku informací o těchto minoritách. Dále nás zajímalo, zda jejich pobyt v České republice ovlivnil jejich navyký životní styl. Ve třetím dotazníku jsou položky zaměřené na spokojenost respondentů se zdravotní péčí v České republice. Třetí dotazník vyplňovali pouze pacienti, kteří již byli hospitalizováni v České republice.

V dotazníku pro vyjádření intenzity postojů a hodnocení jevů jsme vycházeli z Likertové škály. V našem výzkumném projektu jsme použili posuzovací pětistupňovou škálu. Respondenti měli reagovat na každou z uvedených položek tak, že vyjádřili určitou míru souhlasu, nebo nesouhlasu. Použili jsme tedy pětistupňový typ vyjádření: „velice souhlasím“ (Sedláková, 2006), „souhlasím“ (Tóthová, Velemínský, 2006), „nevím/nemohu se vyjád-

řit“ (Velemínský, Mojžíšová, 2007), „nesouhlasím“ (4), „velice nesouhlasím“ (5). Dotazníky byly přeloženy do čínštiny.

První dotazník obsahoval 61 otázek, z toho 4 otázky identifikační, 54 uzavřených a 3 polootevřené otázky. Druhý dotazník obsahoval 49 otázek, z toho 46 uzavřených a 3 otevřené. Třetí dotazník obsahoval 39 otázek, z toho 4 otázky identifikační a 35 uzavřených otázek. Distribuci dotazníků zajišťovaly kontaktní osoby z jednotlivých minoritních skupin. Třem kontaktním osobám z čínské minority byly předány dotazníky v počtu 2150.

Dle Českého statistického úřadu v roce 2005 na území České republiky pobývalo 3 580 příslušníků čínské minority. Z celkového počtu 2 150 čínských dotazníků bylo vyplněno a navraceno 1478 dotazníků, z tohoto počtu bylo vyřazeno pro neúplnost 52 dotazníků. Návratnost dotazníku byla 69%. K finálnímu vyhodnocení prvního a druhého dotazníku bylo využito 1426 dotazníků, což odpovídá 66% využitelnosti. Na třetí dotazník reflektovali respondenti, kteří byli hospitalizováni v nemocničních zařízeních v České republice. Zde bylo využito 1004 dotazníků.

CHARAKTERISTIKA SOUBORU

Soubor čínské populace prvního dotazníku tvořilo 1426 respondentů, z toho 51 % (729) žen a 49 % (697) mužů. Respondenti byli rozděleni do skupin podle věku; ve skupině do 20 let bylo 20 % (292) respondentů, ve skupině 21 až 30 let bylo 36 % (515) respondentů, ve skupině 31 až 40 let bylo 24 % (340) respondentů, ve skupině 41 až 50 let bylo 15 % (217) respondentů, ve skupině 51 až 60 let bylo 3 % (47) respondentů a nejméně respondentů bylo ve skupině nad 60 let 1 % (16). Dále byli dotazovaní rozděleni dle dosaženého vzdělání na respondenty se základním vzděláním 25 % (356), na vyučené 18 % (265), na středoškolsky vzdělané 35 % (517) a na vysokoškolsky vzdělané 20 % (282). Respondenti byli dále rozděleni do skupin dle sociálního statusu na svobodné 32 % (457), vdané či ženaté 53 % (755), na druhy či družky 13 % (188) a na ovdovělé 1 % (13). Buddhismus vyznává 54 % (771) respondentů, 7,3 % (104) vyznává konfucianismus a taoismus vyznává 4,8 % (68) respondentů, katolického vyznání je 11,6 % (165) dotazovaných a 22,2 % (316) respondentů je jiné víry.

DISKUZE

Příslušníci čínské minority pečují o své zdraví

Z výsledků výzkumu vyplývá, že respondenti čínské národnosti pečují o své zdraví. 43,6 % čínských respondentů velice souhlasí a 40,4 % souhlasí, že se o své zdraví stará. To dokládá i analýza ostatních otázek vztahujících se k této části. S tvrzením, že ve prospěch svého zdraví neodmítá žádné vyšetření, souhlasilo 59,4 % respondentů čínské národnosti. Žádný léčebný výkon neodmítá 20,5 % respondentů. O zdraví svých dětí se stará většina dotazovaných respondentů čínské minority. V této části dotazníku čínští respondenti dokázali, že je pro ně zdraví nejvyšší hodnotou a snaží se o ně dostatečně pečovat. V této části výzkumu je patrné, že čínská minorita klade důraz na primární péči. Na pravidelné preventivní prohlídky chodí 77,7 % dotázaných čínských respondentů. 57,4 % Číňanů souhlasí s tvrzením, že chodí na preventivní prohlídky se svými dětmi a 72,9 % čínských spoluobčanů považuje pravidelné návštěvy v dětské poradně v zájmu zdraví dítěte za velmi důležité. Předporodní přípravu uznává většina respondentů čínské komunity, stejně tak považuje za důležité, aby žena navštěvovala v těhotenství prenatální poradnu a nadpoloviční většina respondentů považuje za důležité, aby návštěvy v prenatální poradně byly pravidelné. S preventivní péčí v České republice je spokojeno 74,3 % respondentů. Tato část nám dokládá, že většina dotazovaných participuje na preventivní péči.

Čínští spoluobčané nemají během hospitalizace specifické potřeby

Tato část výzkumu byla orientována na specifika čínské minority během hospitalizace. Respondenti se vyjadřovali k tvrzením, která byla zaměřena na odlišnosti od majoritní společnosti. Z výzkumu je zřejmé, že s tvrzením, že během nemocniční péče přijímá pouze asijská jídla, 25,2 % Číňanů souhlasilo. Z dat vyplývá, že z hlediska kulturních odlišností nemají respondenti během hospitalizace problém se stravováním. Nadstandardní služby v případě hospitalizace jsou respondenti ochotni zaplatit; čínští respondenti v 59,7 %. Většina respondentů souhlasí s tvrzením, že během hospitalizace mají stejné nároky jako ostatní občané ČR. Čínští respondenti vyžadují, aby zdravotničtí pracovní-

ci respektovali jejich intimitu a vyžadují, aby o jejich zdravotním stavu byli informováni jejich rodinní příslušníci. 39,8 % respondentů čínské národnosti souhlasí s tvrzením, že zdravotníci pracovníci by měli znát tradice/zvyky čínské kultury. S tvrzením, že ve zdraví a nemoci žádají respektovat své náboženské potřeby, souhlasilo 64 % Číňanů. Analýza této části vyjadřuje přání čínské komunity stejného přístupu zdravotníků k nim jako k ostatním občanům ČR.

Čínská rodina upřednostňuje domácí péči o své rodinné příslušníky

Respondenti čínské komunity vyjadřovali v této části výzkumu své stanovisko k domácí péči o své rodinné příslušníky. Fakt o soudržnosti čínské rodiny nám dokládají následující otázky. V této části výzkumného šetření vyjádřila souhlas s tvrzením, že čínská rodina se o své rodiče vždy postará, většina dotazovaných. Velkou soudržnost čínské rodiny vyjadřuje stanovisko většiny respondentů k tvrzení, že čínská rodina se o tělesně a mentálně postižené příbuzné vždy postará. Toto pozitivní zjištění vyvrací otázka, která se věnuje možnosti, kdyby se ve čínské rodině narodilo dítě s těžkou vývojovou vadou, zda by respondenti upřednostnili ústavní péči před domácí péčí. V tomto bodě se odpovědi respondentů rozcházejí, protože s tvrzením, že by hendikepované dítě umístili do ústavního zařízení, nesouhlasí jen 28,8 % respondentů. Další část byla věnována problematice umírání, kde respondenti souhlasili, že čínská rodina se o umírající vždy postará. Také na otázku, zda upřednostňují umírání v domácím prostředí, odpověděla většina respondentů kladně. Z analýzy této části je patrné, že čínská komunita dává přednost domácí péči o své příslušníky.

Čínská minorita uplatňuje principy plánovaného rodičovství

V této části výzkumu jsme chtěli zjistit, jaké jsou názory čínské minority na plánované rodičovství. S tvrzením, že uznávám plánované rodičovství, souhlasilo 68,3 % respondentů. Toto tvrzení lze potvrdit četností použití antikoncepce. Respondenti čínské minority užívají v 16,7 % hormonální antikoncepci, 48,2 % používá kondom, 16,1 % nitroděložní tělíčko a 6,3 % respondentů uvedlo, že používá jiný druh antikoncepce. Pouze 12,8 % dotazovaných uvedlo, že žádnou antikoncepci neužívá. Z této části vý-

zkumu vyplývá, že 87,2 % Číňanů užívá některou z variant antikoncepce. S tvrzením, že nechtěné těhotenství má být řešeno interrupcí, se ztotožnilo 28,2 % respondentů. Proti interrupci byla třetina respondentů. Můžeme tedy říci, že se v této části výzkumu potvrdilo, že příslušníci čínské minority uplatňují prvky plánovaného rodičovství, neboť respondenti používají antikoncepci, a s tvrzením, že uznávají prvky plánovaného rodičovství, souhlasí.

Čínské ženy mají specifické nároky v oblasti porodu

Respondenti v této části výzkumu vyjadřovali své názory na specifika čínské minority v oblasti porodu a šestinedělí. Z analýzy dat jsou patrné některé podobnosti s majoritní společností. Například 51,9 % Číňanů souhlasí s tvrzením, že porod uznává pouze v nemocnici. Toto tvrzení doplňují dvě otázky, kde jsme se příslušníků čínské minority ptali na to, zda by uvítali porod doma v přítomnosti porodníka či v přítomnosti porodní asistentky. Z analýzy těchto dvou otázek je zřejmé, že pro porod doma je velmi malá část respondentů. Příznivců porodu doma je v České republice velmi malá skupina stejně jako u asijské minority. Další podobnost s českou minoritou jsme objevili i v otázkách, zda čínské ženy chtějí mít partnera u porodu či zda čínský muž chce být u porodu. 32,7 % čínských respondentů s tímto tvrzením souhlasí. Většina dotazovaných souhlasí s tím, aby po porodu byla matka a dítě spolu na pokoji. Dále většina dotazovaných souhlasí s tvrzením, že do péče o dítě po porodu v nemocnici je třeba matku aktivně zapojit. Odlišnosti, které jsme zjistili během výzkumného šetření mezi asijskou a českou kulturou, se týkají stravování po porodu a v šestinedělí, protože 54,2 % respondentů uvedlo, že stravování po porodu a v šestinedělí je v asijské kultuře odlišné. Další faktor, který dokazuje, že čínské ženy mají specifické nároky v oblasti porodu, je rozbor tvrzení, na které pozitivně reflektovalo 46,5 % respondentů, že čínské ženy mají v souvislosti s porodem zvláštní přání. Přestože část faktorů ukazuje, že v oblasti porodu mají asijské i české rodičky podobné požadavky, neměli bychom zapomínat na specifika obou kultur a ty respektovat. Z analýzy této části je zřejmé, že čínské rodičky vyžadují v tomto období kulturně diferencovanou péči.

Čínští spoluobčané se stravují dle zásad zdravé výživy

Tato část výzkumu byla zaměřená na problematiku pravidelného stravování, dále na složení jídelníčku a preferenci jednotlivých potravin a tekutin. Cílem našeho šetření nebyla analýza spotřeby jednotlivých potravin, ale zajímali jsme se především o to, zda respondenti mají během pobytu v České republice problémy s dodržováním jídelních odlišností. Hlavním záměrem je analýza odlišností stravování těchto minorit.

Z této analýzy nám vychází, že respondenti volili souhlasnou variantu ohledně pravidelného stravování v 69,6 %; dále respondenti tvrdí, že jejich jídelníček odpovídá zásadám správné výživy (67 % čínských respondentů). Respondenti platnost této hypotézy podpořili také tvrzením, že většina z nich ve stravě upřednostňuje zeleninu, mléčné výrobky a vitamíny nahrazuje konzumací ovoce. Další otázka v této oblasti je zaměřena na konzumaci rýže, která je nezbytnou součástí jídelníčku minority. Zde rýži konzumuje více než 70 % dotázaných Číňanů. Analýza otázky o oblíbenosti mléčných výrobků ukazuje, že 66,6 % Číňanů preferuje ve stravě mléčné výrobky, což neodpovídá obecně známý faktům, že toto etnikum nesnáší laktózu. Cílem další analýzy bylo zjistit, jaké maso respondenti preferují a v jaké formě; jaký tuk ve stravě užívají a dále jaké mléčné výrobky považují za oblíbené. Tyto otázky nejsou zaměřené na četnost konzumace jednotlivých potravin, ale dokreslují nám stravovací návyky příslušníků minority.

Čínští respondenti jí nejraději hovězí maso (36,5 %), dále pak kuřecí maso v 17,5 %, vepřové maso ve 34,2 %, rybu ve 27,4 % a skopové maso ve 21,1 %. Respondenti v této otázce mohli volit více odpovědí. Záměrem dalšího zjišťování byla analýza dat o úpravě masa. Z této analýzy vyplývá, že respondenti preferují nejvíce (30 %) maso grilované. Vařené maso preferuje 18,6 % a smažené maso preferuje 14 % Číňanů. Z tuků většina respondentů preferuje rostlinný olej (55,1 %), 26,2 % respondentů užívá sádlo, 9,4 % respondentů užívá rostlinný tuk a 5,9 % respondentů užívá máslo. Z mléčných výrobků preferuje 36,6 % dotázaných Číňanů mléko, 28,3 % jogurty, 28,1 % smetanu a 17,6 % sýry.

Při analýze otázek zaměřených na požívání tekutin jsme zjistili, že většina respondentů pre-

feruje spíše čaje různých druhů (čínský, indický, černý, ovocný, bylinkový) než různé druhy vod. Analýza požívání alkoholu v průběhu týdne ukazuje, že čínští respondenti jednoznačně preferují pivo (31,6 %). 23,8 % respondentů můžeme zařadit mezi abstinenty, neboť uvedli, že alkohol nepijí žádný. Z analýzy otázek zaměřených na oblast stravování lze obecně říci, že se respondenti stravují dle zásad zdravého stravování. Pobyt v České republice neměl vliv na jejich stravovací návyky. Velmi potěšující je fakt, že konzumují ovoce i zeleninu, denně konzumují rýži a dbají na pravidelné stravování. Podle jednotlivých potravin respondenti preferují maso kuřecí, z tuků rostlinné oleje, z mléčných výrobků jogurty a mléko, z pečiva převážně světlé pečivo, z tekutin hlavně čaje různých druhů a z alkoholu v týdnu konzumují pivo.

Příslušníci čínské minority si udržují stálou tělesnou hmotnost

Tělesná váha je do jisté míry ukazatelem, zda se jedinec stravuje správně, či nikoli. Otázky na dodržování váhy jsou ve zdravém životním stylu nezbytné. Je potěšující, že většina respondentů si svou tělesnou váhu udržuje a pravidelně kontroluje. Zajímavé jsou také odpovědi na to, zda respondenti trpí nadváhou. Tvrzení „Netrpím nadváhou“ odsouhlasila většina respondentů. Více než 50 % respondentů vyjadřuje, že netrpí tělesnou nadváhou.

Příslušníci čínské minority nekouří

Další část výzkumu byla věnována problematice užívání tabákových výrobků mezi respondenty čínské minority. Z analýzy dat vyplývá, že 73,8 % respondentů kouří tabákové výrobky. V souvislosti s kouřením nás zajímalo, zda respondenti žijí v kuřáckém prostředí a zda pracují v prostředí, kde se kouří. Analýza těchto otázek ukazuje, že většina respondentů nežije v kuřáckém rodinném prostředí a ani nepracuje v prostředí, kde se kouří. Tato část výzkumu nebyla potvrzena, neboť z analýzy otázek vyplývá, že více jak 70 % respondentů jsou kuřáci.

Příslušníci čínské minority hodnotí své zdraví pozitivně

Analýza poslední oblasti druhého dotazníku se zabývala hodnocením vlastního zdraví respondentů, jejich životosprávy, rodinného prostředí, fyzické i psychické kondice. Tyto otázky mohou

do jisté míry odrážet nejen hodnocení zdraví z pohledu minority, ale také kvalitu života. S tvrzením „Mám pocit zdraví“ souhlasilo 63,5 % respondentů. 67 % respondentů tvrdí, že žije ve zdravém životním prostředí. 76,5 % Číňanů žije ve zdravém rodinném prostředí. Většina respondentů také tvrdí, že se jejich životaspráva celkově zlepšuje (66,5 %). V psychické pohodě je 68,6 % respondentů. Ve fyzické kondici je 62,6 % respondentů.

Problematicku zdraví a hodnocení zdraví jsme chtěli analyzovat hlouběji, proto jsme zařadili i výsledky odpovědí na otázky nemocnosti a nemoci v této minoritě. Z výsledků vyplývá, že více než třetina respondentů není schopna určit, zda se cítí být nemocný/á. Více než třetina těchto respondentů tvrdí, že se necítí být nemocná. Většina čínských respondentů respondentů tvrdí, že se v jejich rodině nevyskytuje dědičné onemocnění (40,2 %). Většina respondentů také netrpí chronickým onemocněním (46 %). V oblasti nemocnosti jsme se zajímali o to, jakými druhy onemocnění respondenti trpí nejčastěji. 5,1 % dotázaných trpí onemocněním srdce a cév, 13,7 % onemocnění pohybového systému, 18,8 % onemocnění nervového systému, 23,1 % onemocnění dýchacího systému, 33 % onemocnění trávicího systému a 11,4 % uvedlo jiná onemocnění.

Respondenti čínské minority jsou spokojeni s chováním zdravotnického personálu

V této části výzkumu respondenti hodnotili chování zdravotnických pracovníků. Byly zde analyzovány otázky, kde respondenti hodnotili organizaci při přijetí do nemocnice, chování zdravotníků při přijetí a na zachování intimity při poskytování péče. 49,5 % respondentů souhlasilo s tvrzením, že setkání se zdravotníky bylo přívětivé. S tvrzením, že s organizací příjmu do nemocnice byl spokojen, souhlasilo 42,9 % Číňanů. Respondenti hodnotili chování lékařů a chování sestry. S tvrzením, že chování lékařů a sester bylo důstojné a slušné, většina respondentů souhlasila. Z analýzy otázky, zda zdravotnický personál věnoval respondentovi dostatek času, bylo zjištěno, že s tímto tvrzením 50,3 % respondentů čínské minority souhlasí. Většina respondentů souhlasila s tvrzením, že sestry se respondentovi věnovaly. Z analýzy dat bylo zjištěno, že většina respondentů souhlasila s tvrzením, že lékaři i sestry respektovali při

poskytování zdravotnické péče intimitu respondenta. Z výsledku výzkumu vyplývá, že respondenti jsou spokojeni s chováním zdravotnického personálu.

Zdravotnický personál při poskytování péče respektuje specifika čínské minority

V této části výzkumu jsme zjišťovali, zda zdravotnický personál respektuje specifika čínské minority. 48,7 % respondentů souhlasilo s tvrzením, že zdravotníci respektovali respondentovy kulturní odlišnosti. S tvrzením, že lékaři chápali kulturní důvody mého chování, souhlasilo 50,8 % čínských respondentů. Většina dotazovaných souhlasila s tvrzením, že sestry projevovaly během poskytování péče úctu k čínské minoritě. Z analýzy této části je patrné, že většina respondentů souhlasí s tím, že český zdravotnický personál respektuje specifika jejich kultury.

Respondenti čínské komunity mají komunikační bariéry v českém zdravotnickém zařízení

Respondenti čínské minority zvládají komunikační bariéry ve zdravotnických zařízeních pomocí tlumočníka nebo respondentovi tlumočil člen rodiny. S tvrzením, že jazykové těžkosti respondent zvládl pomocí tlumočníka, souhlasilo 54 % respondentů. 58,9 % Číňanů zvládalo těžkosti pomocí členů rodiny. Z analýzy dat je patrná snaha zdravotníků pomoci čínským klientům s komunikací při hospitalizaci. 53,2 % respondentů souhlasí s tvrzením, že jazykové bariéry zvládal i s pomocí zdravotnického personálu. Členové zdravotnického týmu se nejčastěji snažili pomoci respondentům tím, že na ně mluvili pomalu a jednoduchou češtinou. V případech, kdy respondent nerozuměl ani když zdravotníci používali srozumitelnou a jednoduchou češtinu, využily sestry slovník či kresbu. Přestože výzkum prokázal velké komunikační bariéry mezi respondentem a zdravotnickým personálem, 47,9 % respondentů uvedlo, že poskytovaným informacím rozuměli. Tento výzkum prokázal, že většina pacientů má během hospitalizace problémy s komunikací s ošetřujícím personálem.

Čínští respondenti jsou spokojeni s prostředím ve zdravotnických zařízeních

V této části výzkumu se čínští občané vyjadřovali ke spokojenosti s prostředím v českých

zdravotnických zařízeních. Jako kritéria hodnocení jsme si zvolili: příjemnou teplotu na oddělení, ticho v nočních hodinách, čistotu pokoje a vybavení lůžka. S tvrzením, že na oddělení bylo v noci ticho souhlasilo 56,3 % respondentů. 61,7 % respondentů souhlasilo s tvrzením, že teplota na pokoji byla příjemná. Většina respondentů souhlasila s tvrzením, že nemocniční pokoj byl stále čistý. Nemocniční lůžko považuje za pohodlné většina respondentů. Z analýzy těchto dat plyne, že respondenti jsou spokojeni s prostředím v nemocničních zařízeních v ČR. Do této části jsme zařadili otázky týkající se spokojenosti klienta s nemocniční stravou. 44,9 % čínských respondentů souhlasí s tvrzením, že mu nemocniční strava vyhovovala, toto tvrzení částečně popírá analýza otázky, která zjišťuje, zda respondentovi nosili příbuzní do nemocnice stravu. 55,3 % čínských respondentů souhlasí, že mu během hospitalizace nosili příbuzní asijská jídla. Přestože tato část není jednoznačná, je z analýzy otázek hypotézy zřejmé, že čínští respondenti jsou s prostředím v nemocničních zařízeních spokojeni.

Čínská minorita je spokojena s péčí v ČR

V této části jsme zjišťovali spokojenost čínských respondentů s péčí v ČR. S tvrzením, že s kvalitou služeb v nemocnici jsem spokojen, souhlasilo 49,4 % čínských respondentů. Toto zjištění doplňují předcházející části, kde jsme potvrdili, že respondenti jsou spokojeni s chováním zdravotnického personálu a jsou spokojeni s nemocničním prostředím. Analýza otázek třetího dotazníku potvrzuje, že respondenti, kteří mají zkušenost s hospitalizací, hodnotí péči pozitivně.

ZÁVĚR

Výzkum byl zaměřen na asijskou minoritu v České republice. Předmětem výzkumného projektu bylo zhodnocení multikulturních zvláštností v uspokojování potřeb, které mají být v holistické péči bezpodmínečně respektovány. Toto téma odpovídá aktuálním potřebám společnosti, neboť počet cizinců na území ČR stoupá.

Cílem projektu bylo zmapovat bariéry, které brání zdravotnickému personálu poskytovat holistickou péči čínskému pacientovi. Cílem projektu bylo zmapovat názory čínských spoluobčanů na kvalitu zdravotnických služeb v ČR,

zjistit komunikační schopnosti čínské minority ve zdravotnických zařízeních a zmapovat přístup čínské minority ke svému zdraví. K získání podkladů na řešení uvedených úkolů byly sestaveny tři dotazníky. V prvním dotazníku jsme se zaměřili na zmapování přístupu a názor minorit ke svému zdraví a na reprodukční zdraví minorit. Druhý dotazník byl orientován na životní styl, jeho aspekty a výskyt onemocnění v minoritách. Třetí dotazník vyplňovali respondenti, kteří měli již zkušenost z hospitalizací v ČR, a zjišťoval názor respondentů na kvalitu poskytovaných služeb v ČR.

Z analýzy dat prvního dotazníku je zřejmé, že příslušníci čínské minority o své zdraví pečují a se zdravotní péčí v České republice jsou spokojeni. Bohužel výzkum prokázal komunikační bariéry mezi zdravotnickým personálem a čínským pacientem. Tento rozsáhlý výzkum, prokázal, že čínští spoluobčané nemají výrazná specifika při uspokojování potřeb, naopak vyžadují od sester stejný přístup jako k ostatním pacientům.

Z analýzy dat druhého dotazníku vyplývá, že životní styl čínské minority se výrazně neliší od majoritní populace. Výsledky výzkumu potvrdily, že pobyt v České republice neovlivnil stravovací návyky těchto občanů. Respondenti uváděli, že se cítí být v dobré psychické i fyzické kondici i přes to, že jejich práce je psychicky i fyzicky namáhavá. Skladba jídelníčku se mírně odlišuje od obecně platných faktů o těchto minoritách, jako například konzumace sladkých jídel a mléčných výrobků. To může být důsledek asimilace této minority v majoritní společnosti. Respondenti uvádějí, že netrpí nadváhou, přestože konzumují sladká jídla. Výzkum prokázal vysoké procento kuřáků mezi příslušníky této minority.

Třetí dotazník byl zaměřen na názor respondentů na kvalitu poskytovaných služeb ve zdravotnických zařízeních v ČR. Výzkum prokázal, že příslušníci čínské minority jsou spokojeni s chováním personálu, s prostředím a poskytovanou péčí v nemocnicích České republiky. Zdravotnický personál respektuje kulturní odlišnosti příslušníky minorit a jejich rodinných příslušníků. Toto zjištění dokazuje, že čínská komunita je asimilovaná a sžila se s českou kulturou natolik, že nevyžaduje kulturně diferenciovanou péči. Tento fakt je také dokladem vysoké kvality ošetrovatelské péče v ČR. Přesto je důle-

žité vnímat kulturní odlišnosti, abychom mohli nabídnout ještě odbornější a individuálnější péči na špičkové moderní úrovni, protože podstatou multikulturního ošetrovatelství je poskytovat péči citlivě dle specifik klientovi kultury. Tento příspěvek prokázal, že občanům čínské národnosti je v České republice poskytována adekvátní kvalifikovaná ošetrovatelská péče.

LITERATURA

SEDLÁKOVÁ, G.: Tvorba dotazníků ve výzkumném projektu zaměřeném na vietnamskou a čínskou minoritu. In: *Nové trendy v ošetrovatelství V: Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí V. jihočeské ošetrovatelské dny*. České Budějovice: ZSF JU, 2006. s. 341–347.

TÓTHOVÁ, V., VELEMÍNSKÝ, M.: K problematice

poskytování kulturně diferencované ošetrovatelské péče ve vietnamské a čínské minoritě. In: *Nové trendy v ošetrovatelství V, Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí V. jihočeské ošetrovatelské dny*. České Budějovice: ZSF JU, 2006. s. 432–439.

VELEMÍNSKÝ, M., MOJŽÍŠOVÁ, A.: Zmapování spokojenosti čínských pacientů v nemocnicích ČR. In: *Nové trendy v ošetrovatelství VI, Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí VI. jihočeské ošetrovatelské dny*. České Budějovice: ZSF JU, 2007. s. 406–412.

* *Příspěvek se vztahuje k výzkumnému grantového projektu NR/8473-3, který je realizován za finanční podpory IGA MZ ČR.*

Helena Michálková et al.
michalkova.hela@seznam.cz